

Närsjukvården Halland
Vårdcentralen Halland
Catrin Nordstedt
Biträdande områdeschef

Beslutsförslag

Datum	Diarienummer
2023-05-24	DN NSV220025

Driftnämnden Närsjukvård**Beslutsförslag - återrapportering av uppdrag om mobil vård; När vården knackar på.****Förslag till beslut**

Driftnämnden Närsjukvård beslutar att;

- anteckna att informationen har lämnats till nämnden
- uppdraget om utredning av mobil vård; När vården knackar på §41, 2021-05-26 är slutfört med hänvisning till redan fattade beslut om;
  - Digital vårdcentral(digifysisk vård), DNNSV § 38, 2020-06-25
  - Hälsosamtal för 75 åringar, DNNSV §27, 2022-05-04
  - Förstärkningsområde av hembesök av läkare, RS HSU §148 22-05-24
  - Verksamhetens införande av äldremottagningar på vårdcentraler där insatsen är tillämplig för målgrupp och demografi bland vårdcentralens listade invånare

Sammanfattning

Med anledning av Driftnämnden Närsjukvårds återremiss §27, 2022-05-04 av uppdraget § 41 2021-05-26, utredning av *mobil vård; När vården knackar på*, återkommer förvaltningen med en ny återrapportering av uppdraget.

Återrapporten visar och beskriver de insatser som utredningen berörde ursprungligen samt konsekvenser gällande ekonomi, tillgänglighet, listningsfrekvens, aktuella geografiska områden, eventuella effektiviseringsvinster. Tabellen nedan illustrerar en sammanfattande bild av konsekvenserna.

	Ekonomi	Tillgänglighet	Geografisk spridning	Listningsfrekvens	Eventuella effektiviseringsvinster
Digifysisk vård	○	○	○	○	○
Bussar	✗	✗	○	✗	✗
Hembesök, mobila team	✗	○	○	✗	✗
Äldremottagning	/	○	○	○	○
Hälsosamtal 75-åringar	✗	/	○	○	/

- Positiv konsekvens
✗   Negativ konsekvens
/   Går inte att se någon påverkan

Bakgrund

Driftnämnden Närsjukvård gav § 41 2021-05-26, i uppdrag till förvaltningen att;

- Ge en nulägesanalys över hur Närsjukvården Hallands vårdcentraler arbetar med hembesök samt utreda vilket behov en utökning av mobil vård skulle kunna fylla.
- Utreda och ge förslag på rutiner för mobil vård i syfte att komma närmare en god och nära vård i Halland. Uppdraget avser utredning av vilka resurser som kan komma ifråga om kompetens, kostnader samt geografiska utmaningar för att möjliggöra förutsättningar för mobil vård.

Förvaltningen återrapporterade uppdraget till Driftnämnden Närsjukvård §27, 2022-05-04. Förvaltningen presenterade olika former av mobil vård:

- Digifysisk vård
- Bussar/mobila enheter bemannade med vårdpersonal
- Hembesök och mobila team

Utöver detta berörde utredningen även:

- Äldremottagningar på vårdcentraler
- Hälsosamtal samt hälsokontroller för 75-åringar

Äldremottagningar och hälsosamtal i kombination med hälsokontroller, som en preventiv insats, togs med i utredningen som former av insatser för samma målgrupp som skulle kunna tillgodogöra sig mobila former av vård, såsom mobila team eller mobila enheter.

Driftnämnden Närsjukvård beslutade vid rapporteringen att återremittera utredning av *mobil vård; När vården knackar* på till förvaltningen för att utreda konsekvenser gällande ekonomi, tillgänglighet, listningsfrekvens, aktuella geografiska områden, eventuella effektiviseringsvinster.

Driftnämnden beslutade vid samma möte att hälsosamtal för 75-åringar ska införas med egen finansiering inom förvaltningens budget.

Övervägande

Digifysisk vård

Driftnämnden Närsjukvård beslutade § 38, 2020-06-25 att Vårdcentralen Halland skulle starta en digital vårdcentral med chattfunktion. Syftet med införandet var en satsning för omställningen mot nära vård.

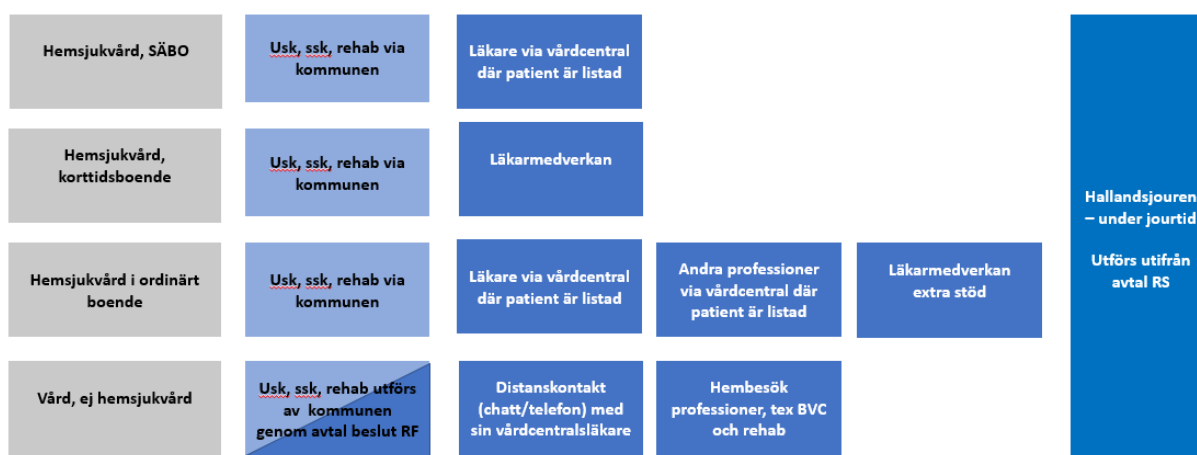
Under våren 2022 infördes ett digifysiskt arbetssätt i Vårdcentralen Halland. Varje vårdcentral har chattfunktion som ett komplement i sitt utbud för samtliga yrkeskategorier. En av de viktigaste anledningarna till att införa chatt i varje vårdcentral och inte en gemensam var att främja kontinuitet och patientsäkerhet. Chattfunktionen ger ökade möjligheter till mobila kontakter för patienter som har svårt att ta sig till vårdcentralen, både på grund av fysiska skäl eller på grund av tidsbrist. Införandet av chatt är ett första steg för att kunna erbjuda mer vård där patienten befinner sig; i hemmet, på skolan eller på jobbet. Invånare ska kunna ha kontakt med sin listade vårdcentral även digitalt.

Chatten är inte lämplig för alla, men för många. Genom att införa chatt för dem som kan och vill hantera det frigörs tider för dem som behöver fysisk kontakt på vårdcentralen. Fram till den 31 mars 2023 har Närsjukvården Halland haft 42 930 patientkontakter via chatten, varav 4 014 har varit med patienter över 70 år. Patienterna kan söka för alla symtom, både av enklare och svårare karaktär och 224 unika sökorsaker har använts. Under hösten 2022 har löpande utveckling gjorts och fler digitala möjligheter kommit igång. Nu finns fem olika delar för patienterna i chatten; sök vård, uppföljning efter kontakt eller besök, övriga ärenden, receptförnyelse och kontakt BVC.

Utvecklingen av god och nära vård fortsätter och intensifieras. Här finns ett utvecklingsområde för Vårdcentralen Halland genom att utöka utbudet av digitala hjälpmedel. Ett exempel är egenmonitorering som innebär att vårdcentralen kan följa patientens hälsoutveckling, erbjuda trygghetstjänst, bidra till en ökad livskvalitet och minska resandet till och från sjukhus och vårdcentral.

Hemsjukvård och hembesök

Primärvårdsinsatser inom område hemsjukvård från kommun respektive Region Halland

Vårdcentral, och kvälls- och helgmottagningar är öppen för fysiska och digitala besök

- Kommunala vårdinsatser
- Regionala vårdinsatser

Hemsjukvård

Patienter som av medicinska skäl inte kan ta sig till vårdcentralen, enligt tröskelprincipen, men har ett behov av hälso- och sjukvård har möjlighet få hälso- och sjukvård i hemmet. I Halland regleras detta i ett hemsjukvårdsavtal mellan regionen och länets samtliga kommuner, Regionfullmäktige §16, 2021-02-24. I avtalet regleras vem som gör hembesök, när det ska ske och hur det ska hanteras ekonomiskt. Kommunen ansvarar för den största delen av hemsjukvård upp till sjuksköterskenivå, inklusive rehabilitering, men regionen köper motsvarande hemsjukvård för vissa invånare av kommunerna till en kostnad om 167 mnkr årligen.

Läkarinsatser i hemsjukvården

Region Halland ansvarar för samtliga läkarinsatser i hemsjukvården utifrån ovan nämnda avtal. För de invånare som är inskrivna i kommunal hälso- och sjukvård tillgodoses läkarkontakten på olika sätt i regionen, se bild ovan.

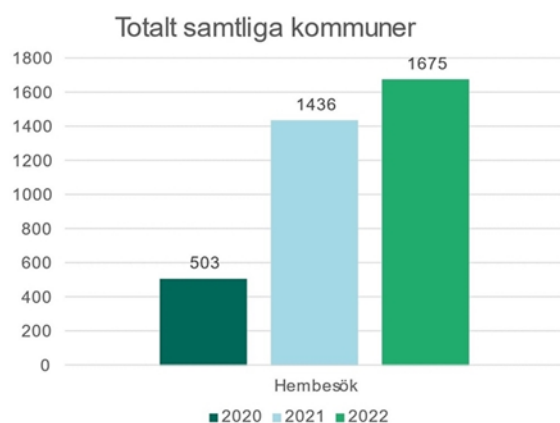
Ur ett medicinskt perspektiv för sköra invånare är läkarbesök i hemsjukvårdsbesök en kvalitetshöjning och bidrar till att minska behovet av inläggning vid länets sjukhus.

Läkarmedverkan i hemsjukvården

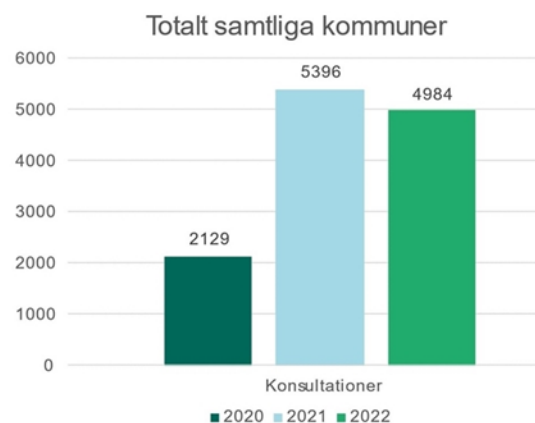
Läkarmedverkan i hemsjukvården är ett så kallat särskilt uppdrag, där ansvaret är tilldelat Närsjukvården Halland. Läkarmedverkan i hemsjukvården ansvarar för läkarinsatserna på korttidsboendena samt akuta hembesök för patienter inskrivna i hemsjukvården i Halland. Det har en egen organisation med fast läkarbemanning som arbetar för hela vårdvalet. Det här ger god kontinuitet och bra förutsättningar för att utveckla nära samverkan med såväl kommuner som Hallands sjukhus.

Målet är att patienter blir tryggt omhändertagna på optimal vårdnivå, där vård i hemmet är den primära målsättningen och att besök på akuten och slutenvård undviks där det är möjligt. Samarbetet med kommunerna fungerar bra och den gemensamma uppfattningen är att Läkarmedverkan i hemsjukvården levererar god medicinsk kvalitet, hög kontinuitet och tillgänglighet till såväl patienter som kommunens sjuksköterskor. Antalet kommunala korttidsplatser har ökat vilket i sin tur har inneburit att hembesök till patienter i ordinärt boende med hemsjukvård har fått stå tillbaka.

Hembesök totalt 2020 – 2022

Konsultationer totalt 2021 – 2022

Diagram: Totalt antal hembesök i Läkarmedverkan hemsjukvård. Hylte kommun ingår inte utan hanterar hemsjukvård på egen hand.

Vårdcentralläkares hemsjukvårdsbesök

Vårdcentralernas hemsjukvårdsbesök utförs av läkare från vårdcentralen, som

ett tillägg till det arbete som bedrivs på vårdcentralen. Hembesök av läkare från vårdcentralen görs till patienter med hemsjukvård som bor på särskilda boende men också till invånare i ordinärt boende.

Till skillnad från Läkarmedverkan är vårdcentralsläkarna uppbokade med läkarbesök på vårdcentralen och när ett akut hembesök krävs för en hemsjukvårdspatient måste minst fyra patienter av- eller ombokas med kort varsel vilket då negativt påverkar deras behov av läkarkontakt. Väntetiden för hembesök upplevs också som längre och därmed upplevs sämre kvalitet och tillgänglighet för patient och anhöriga.

För att skapa incitamentet att öka antalet hembesök på särskilt boende och inom kommunal hemsjukvård har Region Halland från och med 2023 infört en extra ersättning för riktade hemsjukvårdsbesök av läkare. Syftet är att öka äldres hälsa genom god tillgänglighet för läkarbesök i hemmet av vårdcentralens läkare och minska antalet undvikbara sjukhusinläggningar.

Satsningen är en del i regionens arbete med nära vård.

Ersättning utgår med 500 kr för vissa hemsjukvårdsbesök utfört av läkare som sker i samband med någon av nedan;

- **utskrivning från slutenvård** för patienter på särskilt boende eller för patienter inskrivna i kommunal hemsjukvård, både inom särskilt och ordinärt boende.
- vid **inskrivningssamtal och brytpunktssamtal** för patienter på särskilt boende eller för patienter inskrivna i kommunal hemsjukvård, både inom särskilt och ordinärt boende.

Det är ännu för tidigt att utvärdera om detta haft effekt och det kommer att följas under året.

Hembesök som inte innefattas av hemsjukvård

Den som inte har hemsjukvård, men som av medicinska skäl för tillfället inte kan ta sig till vårdcentralen, kan få tillfällig sjukvård i hemmet. Regelverket kring bemanning är detsamma, det vill säga Hemsjukvårdsavtalet reglerar utförandet och ingår i det avtalade beloppet om 167 mkr. Kommunen ansvarar upp till och med sjuksköterskenivå inklusive rehabilitering medan regionen ansvarar för läkarinsatsen.

Hallandsjouren

Region Halland har genom regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott, tecknat avtal för hela vårdval närsjukvården med Hallandsjouren gällande den allmänmedicinska beredskapsjouren. Hallandsjouren ansvarar för råd och hembesök 17:00-08:00 måndag-fredag samt dygnet runt lördag-söndag. Syftet med den allmänmedicinska beredskapsjouren är att medverka till att förstärka

första linjens vård för att kunna bedriva mer vård nära för invånarna i Halland dygnet runt. I uppdraget ingår att utföra konsultation via telefon (kommun, polis, palliativa enheterna, special psykiatri, sjukhusen) göra hembesök, bedömning och utfärdande av vårdintyg samt konstaterade av dödsfall.

Statistik Hallandsjouren helår 2022

Typ av åtgärd	Summa av antal besök
Telefonrådgivning	10 426
Hembesök	87
Vårdintyg hembesök	284
Dödsfall hembesök	536

Äldremottagningar på vårdcentraler

För att än bättre möta den åldrande befolkningens behov av enkel väg till vårdcentralen har äldremottagningar införts på fem vårdcentraler och fler är i planeringsfas. Det är också ett sätt att bättre lära känna den enskildes behov. Äldremottagning ska ses som en lösning för god och nära vård för samma målgrupp som skulle kunna tillgodogöra sig mobila former av vård, såsom mobila team eller enheter. Äldremottagningar etableras i de fall vårdcentralen bedömer att de har den målgrupp och demografi i sitt område som motiverar insatsen.

Mottagningen utgör ett särskilt spår för personer med behov av en lätt väg in, sammanhållen vård och helhetsperspektiv. En direkt telefonlinje och längre besökstider är andra viktiga faktorer. Personalen på äldremottagningar har en viktig uppgift att identifiera skörhet på ett tidigt stadium, göra bedömningar och utföra proaktiva insatser. Resultaten är goda och kommer sannolikt att öka tryggheten och ge en stabilare hälsa.

Hälsosamtal för 75-åringar

Hälsosamtal, som är en preventiv insats, togs med i första utredningen som en del av lösningen för samma målgrupp som skulle kunna tillgodogöra sig mobila former av vård, såsom mobila team eller enheter.

I maj 2022 gav Driftnämnden Närsjukvård till Närsjukvården Halland i uppdrag att införa hälsosamtal med 75-åringar. Under januari 2023 startade fem vårdcentraler verksamheten som piloter och under maj-juni 2023 kommer hälsosamtalen att införas på samtliga vårdcentraler inom Vårdcentralen Halland. Piloterna har hittills genomfört 42 hälsosamtal med 75-åringar. Genom att erbjuda hälsosamtal till alla 75-åringar ges det stöd till hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser.

Bussar eller mobila enheter bemannade med vårdpersonal

Genom buss eller annan mobil enhet kan det teoretiskt ges en ökad geografisk spridning av fysisk vård av enklare karaktär. Tillgängligheten skulle öka för de invånare som på dagtid befinner sig i det direkta närområdet där den mobila enheten stannar, vilket framför allt skulle vara äldre och föräldralediga barnfamiljer. Viktiga faktorer att beakta i särskild ordning för buss eller mobil enhet rör patientsäkerhet, patientsekretess, anpassning för funktionshindrade, möjligheten till ändamålsenliga årstidsberoende väntrum.

Tillgängligheten påverkas negativt på totalen för invånarna i Halland vilket ger undanträngningseffekter. Medarbetare på den mobila enheten tar hand om färre patienter i stället för att ta hand om betydligt fler patienter på vårdcentralen. Det handlar också om att all typ av vård inte kan erbjudas i en mobil enhet. Då ensamarbete ska undvikas behöver bussen bemannas av två resurser vilket innebär ökad andel icke-vårdtid. Tid behöver också läggas på resor till och från den plats som bussen ska besöka.

För att bussar eller andra mobila enheter ska kunna täcka hela Halland för mest jämlik vård krävs minst fyra bussar för de offentligt drivna vårdcentralerna.

Konsekvensbeskrivning

Digifysisk vård

Att arbeta digifysiskt är ett resurseffektivt arbetssätt för att hantera flera medicinska ärenden samtidigt, vilket skapar en bättre tillgänglighet i vården. Genom att införa chatt för dem som kan och vill frigöra tider för dem som behöver fysisk kontakt. Genom att Närsjukvården Halland erbjuder digifysisk vård blir Vårdcentralen Halland också mer konkurrenskraftig. Det är dock ännu för tidigt att utröna om erbjudandet av digifysisk vård och chattfunktionen har någon effekt på antalet listade patienter. Flera privata vårdcentraler i Halland erbjuder också digitala kontaktvägar och besöksformer.

Hemsjukvård och hembesök

Hemsjukvård är en bra insats för de mest sköra invånarna, men insatsen ska vägas mot bristande tillgänglighet för patienter på vårdcentralen. När vårdcentralens läkare åker hem till patienten (oplanerat) krävs av- eller ombokning av minst fyra andra patienter kort varsel. Besök i hemmet är ett mindre kostnadseffektivt alternativ av nämnda alternativ. Detta gäller inte för "Läkarmedverkan i hemsjukvård" som har en organisering som syftar till att utföra hemsjukvårdsbesök.

Äldremottagningar på vårdcentraler

Äldremottagningar ligger i linje med omställningen till god och nära vård och innebär att det blir enklare för äldre att söka vård då det erbjuds en hög tillgänglighet och ökad trygghet. Det är ett koncept för äldre invånare som generellt har en ökad vårdtyngd. Ur ett regionalt helhetsperspektiv görs bedömningen att äldremottagningar ger effektiviseringsvinster då det handlar om att arbeta mer förebyggande och samordnat med patienten i centrum. Äldremottagning bedöms vara en konkurrensfördel och ge positiva effekter på listningen och att minska inflödet av patienter till Hallands sjukhus.

Hälsosamtal för 75 åringar

Genom att erbjuda hälsosamtal till alla 75-åringar ges det stöd till hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser, vilket stärker den nära vården och möjligen kan avlasta andra instanser i vårdkedjan.

Bussar eller mobila enheter bemannade med vårdpersonal

I Halland finns ingen glesbygd enligt glesbygdsverkets* definition då det är områden med mer än 45 minuters bilresa till en tätort med över 3 000 invånare. (* tillvaxtanalys.se)

En buss bedöms kunna ha cirka fyra besök per dag. Motsvarande vårdpersonal kan på en vårdcentral ha cirka åtta besök per medarbetare per dag. Det innebär ett produktionsbortfall på omkring 75%, det vill säga 250 patienter färre än motsvarande arbetsinsats på en vårdcentral per månad. För fyra bussar motsvarar det ett produktionsbortfall på 1000 besök per månad.

Mottagning	Vårdpersonal	Besök per dag	Besök per månad	Produktionsbortfall
En buss	2 st distriktsköterskor	4	84	75%
Vårdcentral	2 st distriktsköterskor	16	336	

Inköpspriset för en buss är uppskattningsvis cirka 2 mkr och därtill krävs medicinsk utrustning motsvarande cirka 1 mkr per buss. För fyra bussar motsvarar det cirka 12,0 mkr. För buss krävs speciellt körkortstillstånd, utifrån bussens längd och vikt, alternativt krävs anställda busschaufförer. Vidare skulle bussar leda till uppställningskostnader i form av vatten och avlopp, elektricitet och möjlighet till internetuppkoppling för att kunna komma åt journaluppgifter.

Förvaltningen ser risk för minskad listning på vårdcentralerna då bemanningen för bussar förväntas ge undanträngningseffekter i form av negativa effekter på tillgängligheten på vårdcentralen.

Investeringskostnader för buss eller andra mobila enheter samt bemanningskostnader ska finansieras från vårdcentralernas hälso- och sjukvårdspeng.

Sammanfattning av övervägande och konsekvenser

	Ekonomi	Tillgänglighet	Geografisk spridning	Listningsfrekvens	Eventuella effektiviseringsvinster
Digifysisk vård	O	O	O	O	O
Bussar	X	X	O	X	X
Hembesök, mobila team	X	O	O	X	X
Äldremottagning	/	O	O	O	O
Hälsosamtal 75 åringar	X	/	O	O	/

O   Positiv konsekvens
 X   Negativ konsekvens
 /   Går inte att se någon påverkan

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Förvaltningen bedömer att beslutet inte medför ekonomiska konsekvenser.

Närsjukvården Halland

Emma Pihl
Förvaltningschef

Anna Rundberg
Områdeschef Vårdcentralen Halland

Bilaga:

§27 2022-05-04 DNNSV Uppdrag om mobil vård; När vården knackar på- återrapport
 §41 2021-05-26 DNNSV Uppdrag om mobil vård ; När vården knackar på
 §148 22-05-24 RS HSU Förstärkningsområde av hembesök av läkare,

Styrelsens/nämndens beslut delges

-